

**ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ ПРАЦІВНИКІВ**

**ON THE QUESTION OF THE PROBLEMS OF LEGAL REGULATION
OF THE MILITARY ACCOUNTING OF EMPLOYEES**

**Тищенко О.В., д.ю.н., професорка,
професорка кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

**Черноус С.М., к.ю.н., доцентка,
доцентка кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

**Дунаєвська Л.Г., к.ю.н., доцентка,
доцентка кафедри кримінального процесу та криміналістики
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

Стаття присвячена дослідженню окремих питань правового порядку військового обліку працівників в Україні, зокрема ефективності функціонування механізму організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних за місцем їх роботи. Аналізуються проблеми виконання роботодавцями обов'язку ведення персонального військового обліку, оскільки такий обов'язок покладається на керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і закладів освіти незалежно від підпорядкування і форми власності, вказується на необхідність внесення відповідних доповнень до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» та Порядок організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних щодо встановлення обов'язку ведення персонального військового обліку працівників фізичними особами-роботодавцями.

Розглядаються зміни в законодавстві в частині документального оформлення військового обліку підприємствами, звертається увага на значення запровадження з 2018 року документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, і стосовно військового обліку працівників.

Піднімається проблематика правового регулювання бронювання військовозобов'язаних, які перебувають у запасі в умовах воєнного стану. Наголошується на необхідності внесення відповідних змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо уточнення правового порядку бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та воєнного стану.

Висвітлюється питання особливостей правового регулювання військового обліку жінок в Україні, зокрема в період загальної мобілізації. На підставі аналізу законодавства України, відмічається наявність динаміки позитивних змін у напрямку скорочення переліку професій та/або спеціальностей споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних. Підтримується ініційована Міністерством оборони України позиція щодо необхідності впровадити застосування військового обліку жінок визначених професій та/або спеціальностей виключно на добровільних засадах.

Ключові слова: військовий облік, воєнний стан, загальна мобілізація, персональний облік військовозобов'язаних за місцем їх роботи, бронювання, військовий облік жінок.

The article is devoted to the study of certain issues of the legal order of military registration of employees in Ukraine, in particular, the effectiveness of the mechanism of organization and maintenance of military registration of conscripts and conscripts at their place of work. The problems of employers' fulfillment of the obligation to keep personal military records are analyzed, since such an obligation rests on the heads of central and local executive bodies, other state bodies, local self-government bodies, enterprises, institutions, organizations and educational institutions, regardless of subordination and form of ownership. It is pointed out the need to make appropriate additions to the Law of Ukraine "On Military Duty and Military Service" and the Procedure for Organization and Maintenance of Military Records of Conscripts and Conscripts regarding the establishment of the obligation to maintain personal military records of employees by natural persons-employers.

Changes in the legislation regarding the documentation of military records by enterprises are considered, attention is drawn to the importance of introducing from 2018 the documentation of management information in electronic form and the organization of work with electronic documents in record keeping, electronic interdepartmental exchange, and in relation to the military records of employees.

The issue of legal regulation of the reservation of conscripts who are in reserve under martial law is raised. It is emphasized the need to make appropriate changes to the Law of Ukraine "On Mobilization Training and Mobilization" to clarify the legal procedure for booking conscripts for the period of mobilization and martial law.

The issue of peculiarities of legal regulation of military registration of women in Ukraine, in particular during the period of general mobilization, is highlighted. Based on the analysis of the legislation of Ukraine, it is noted the presence of dynamics of positive changes in the direction of reducing the list of professions and/or specialties related to the relevant military accounting specialties, after receiving which women are taken to the military accounting of conscripts. We support the position initiated by the Ministry of Defense of Ukraine regarding the need to implement the use of military registration of women in specified professions and/or specialties exclusively on a voluntary basis.

Key words: military registration, martial law, general mobilization, personal registration of conscripts by their place of work, reservation, military registration of women.

Актуальність. 24 лютого 2022 року РФ здійснила неспровоковану військову агресію проти України, у зв'язку з чим, Указом Президента України в нашій державі було введено воєнний стан, адже нагально постало питання захисту територіальної цілісності нашої держави від ворожої навали. Український народ міцно сконсолідувався для захисту своєї Батьківщини. Патріотизм українських військових став взірцем незламності і сили духу. Сотні тисяч чоловіків та жінок – захисників та захисниць, добровільно

стали в ряди воїнів і пішли на фронт. Майже шість мільйонів українців були вимушені вийти за кордон. Отже, в цих складних умовах війни надзвичайно актуалізувалися проблеми функціонування ринку праці, зумовлені, з одного боку, кадровим дефіцитом, а, з іншого, безпрецедентним зростанням рівня безробіття: зокрема в частині виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин, а також проблем правового порядку військового обліку працівників та бронювання військовозобов'язаних

працівників. Означена ситуація спонукала об'єднатися працівників у пошуку оптимальних шляхів виходу зі складних обставин в умовах воєнного стану.

Мета статті дослідити окремі питання військового обліку працівників у сучасних умовах як елементу правового статусу сторін трудового договору, а також з'ясувати проблеми правового регулювання військового обліку жінок.

Аналіз основних публікацій та досліджень. Проблематиці особливостей правового регулювання суспільних відносин у державі в умовах правового режиму воєнного стану присвячені праці таких вітчизняних науковців, як от: М. Афанасьева, Ю. Батан, І. Животовська, В. Корнієнко, К. Кулі-Іванченко, О. Марусяк, О. Мельничук, С. Лістрова, І. Павліченко, Я. Свічкарьова, Д. Терлецький та ін. Разом з тим, наукова думка щодо цих проблем перебуває на стадії активного формування і, відповідно, щоденно виникають нові аспекти, які потребують вивчення й аналізу. Серед таких важливих питань, на сьогодні постає проблема правового регулювання військового обліку працівників як елементу правового статусу сторін трудового договору.

Виклад основного матеріалу. Механізм організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних (далі – військовий облік) центральними і місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами, виконавчими органами сільських, селищних, міських рад та виконавчими апаратами районних, обласних рад (далі – державні органи), територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, військовими частинами, підприємствами, установами, організаціями та закладами освіти незалежно від їх підпорядкування та форми власності здійснюється на підставі Порядку організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 р. № 921 (в редакції станом на 14.03.2022 р.) (далі – Порядок організації та ведення військового обліку). У п. 2 зазначеного документа, військовий облік визначається, як складова змісту мобілізаційної підготовки держави, що полягає у цілеспрямованій діяльності державних органів, підприємств, установ та організацій щодо фіксації, накопичення та аналізу військово-облікових даних призовників і військовозобов'язаних із відображенням їх у військово-облікових документах, а також здійснення контролю за дотриманням призовниками і військовозобов'язаними, посадовими особами державних органів, підприємств, установ та організацій встановлених правил військового обліку [1]. Згідно положень ст.ст. 33, 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 № 2232-ХІІ (в редакції станом на 23.04.2022 р.), загальне керівництво роботою, пов'язаною з організацією та веденням військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, контроль за станом цієї роботи в центральних та місцевих органах виконавчої влади, інших державних органах (крім Служби безпеки України та Служби зовнішньої розвідки України), органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від підпорядкування і форми власності здійснює Генеральний штаб Збройних Сил України. Функціонування системи військового обліку забезпечується органами Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Національної поліції України, Державного бюро розслідувань, центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, правоохоронними органами спеціального призначення, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

Військовий облік усіх призовників, військовозобов'язаних та резервістів ведеться за місцем їх прожи-

вання і відповідно до обсягу та деталізації поділяється на персонально-якісний, персонально-первинний та персональний (п. 2,3 ст. 33 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу»).

Персональний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів передбачає облік відомостей щодо таких осіб за місцем їх роботи або навчання та покладається на керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і закладів освіти незалежно від підпорядкування і форми власності (п. 5 ст. 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»).

Військовий облік військовозобов'язаних за призначенням поділяється на загальний і спеціальний.

На загальному військовому обліку перебувають резервісти, а також військовозобов'язані, які не заброньовані за центральними та місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і закладами освіти незалежно від підпорядкування і форми власності на період мобілізації та на воєнний час.

На спеціальному військовому обліку перебувають військовозобов'язані, заброньовані за центральними та місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями на період мобілізації та на воєнний час (п. 1,2 ст. 35 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу») [2].

Обов'язок ведення військового обліку покладається на державні органи, підприємства, установи та організації ведуть персональний облік призовників і військовозобов'язаних за місцем їх роботи (навчання), у тому числі на умовах трудового договору (контракту, угоди), строком більш як три місяці (п. 36 Порядку організації та ведення військового обліку) [1]. На практиці до 2018 року документальне оформлення військового обліку підприємствами здійснювалося на підставі Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1242, яка втратила чинність згідно постанови Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 55, якою було затверджено Типову інструкцію з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну [3]. Прийняття вказаного документа було зумовлено потребами часу, тенденціями діджиталізації, коли здебільшого документування управлінської інформації в установах здійснюється в електронній формі із застосуванням кваліфікованого електронного підпису, кваліфікованої електронної печатки та кваліфікованої електронної позначки часу, крім випадків наявності обґрунтованих підстав для документування управлінської інформації у паперовій формі.

Проте, як слушно зауважує, досліджуючи та розставляючи акценти щодо військового обліку на підприємстві фахівець-експерт С. Лістрова, у законодавстві слід впорядкувати ведення військового обліку фізичними-особами підприємцями, які виступають у ролі роботодавців, використовуючи найману працю. Відповідно до листа Генерального Штабу Збройних сил України «Щодо деяких питань ведення військового обліку працівників у роботодавця» датованого 27.09.2017 р. № 321/5989, згідно з пунктом 5 статті 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», ведення персонального обліку призовників і військовозобов'язаних за місцем їх роботи або навчання покладається на керівників підприємств, установ, організацій і навчальних закладів незалежно від підпорядкування і форм власності – у тому

числі на громадян-підприємців та інших самозайнятих осіб [4]. З метою внесення чіткості в законодавство, на нашу думку, п.5 ст. 34 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», п. 36 Порядок організації та ведення військового обліку, необхідно доповнити положенням щодо необхідності ведення персонального військового обліку роботодавцями фізичними особами.

В умовах правового режиму воєнного стану особливу увагу викликали питання бронювання військовозобов'язаних, які перебувають у запасі. Мета такого бронювання – забезпечення належного функціонування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ і організацій в особливий період. Як записано в п. 1 ст. 25 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 р. № 3543-XII (в редакції станом на 02.09.2022 р.) (далі – Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»), бронюванню підлягають військовозобов'язані, які працюють в органах державної влади, інших державних органах, органах місцевого самоврядування та на підприємствах, в установах і організаціях, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення), у разі, якщо це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів та виконання мобілізаційних завдань (замовлень). Такі військовозобов'язані не підлягають прийняттю на службу у військовому резерві [5]. Правові основи бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану визначені у постанові Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 р. № 194, якою врегульовані деякі питання бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану. Зокрема, встановлено, що в означених умовах бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, а також підприємствами, установами, організаціями, які задовольняють потреби Збройних Сил, інших військових формувань, населення (далі – підприємства, установи і організації), здійснюється у порядку, визначеному законодавством. Органи державної влади, інші державні органи подають Міністерству економіки погоджені Міністерством оборони пропозиції щодо бронювання військовозобов'язаних у відповідних сферах управління, галузях національної економіки, на підприємствах, в установах і організаціях за встановленою формою та додатком в друкованій формі та/або в електронній формі з відповідним обґрунтуванням. Окремо зазначено, що дія розглядуваної нами постанови поширюється на уповноважені банки, що залучаються до роботи (здійснення операцій) в умовах особливого періоду. Міністерство економіки узагальнює подані органами державної влади, іншими державними органами пропозиції щодо бронювання військовозобов'язаних і протягом одного робочого дня приймає відповідне рішення та надсилає його копію Міністерству оборони, а також зазначеним органам [6].

Як бачимо, проблеми бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану потребують певного удосконалення на що і спрямований законопроект № 7687 від 22.08.2022 р. «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час», метою якого є удосконалення системи бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації шляхом визначення умов, за яких здійснюється бронювання військовозобов'язаних, надання права забронюванню військовозобов'язаним в добровільному порядку бути призваним на військову службу під час мобілізації. Згідно законопроекту № 7687, пропонується викласти ст. 25 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» у такій редакції: бронюванню підлягають військовозобов'язані, які працюють в органах державної влади, інших державних органах, органах

місцевого самоврядування, у разі коли це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів в особливий період; на підприємствах, в установах, організаціях, яким доведено мобілізаційні завдання (замовлення), у разі коли це необхідно для виконання доведених мобілізаційних завдань (замовлень); на підприємствах, в установах, організаціях, які здійснюють виробництво товарів, виконання робіт і надання послуг оборонного призначення для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань в особливий період, у разі коли це необхідно для виконання зазначених заходів; на підприємствах, в установах і організаціях, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період. Віднесення суб'єктів господарювання до таких підприємств, установ і організацій здійснюється за критеріями та у порядку, встановленими Кабінетом Міністрів України [7]. З такою логікою слід погодитися, оскільки, як наголошено в пояснювальній записці до даного законопроекту, у зазначених умовах, з метою забезпечення підтримання національної економіки, збереження кадрового потенціалу суб'єктів господарювання, на законодавчому рівні потребує розширення умов, за яких військовозобов'язані, які працюють в органах державної влади, інших державних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, можуть отримати відстрочку від призову під час мобілізації шляхом їх бронювання [8]. Абсолютно підтримуємо таку позицію, яка на часі до негайного впровадження та реалізації.

Крім того, воєнний стан слугує необхідності поверненню до актуальної проблеми щодо специфіки правового регулювання військового обліку жінок в Україні, зокрема в період загальної мобілізації. Як записано в п. 12 ст. 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом).

Жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку [2]. Вважаємо, що розглядати це питання доцільно крізь призму змін, які протягом останнього року відбулися у законодавстві України. Насамперед варто згадати Наказ Міністерства оборони України «Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями» від 11.10.2021 р. № 313. Зазначеними Переліками було охоплено сотні (без перебільшення!) спеціальностей і професій, маючи які, або працюючи за якими жінки повинні були підлягати військовому обліку. До цих спеціальностей, зокрема були віднесені: облік і оподаткування, маркетинг, менеджмент, підприємництво, економіка; публічне управління та адміністрування, право, міжнародне право, міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, математика, прикладна математика, статистика; фізична культура, спорт і туризм; фінанси, банківська справа та страхування; музичне мистецтво, сценічне мистецтво, менеджмент соціокультурної діяльності тощо [9]. Такий підхід викликав неоднозначне сприйняття в суспільстві. У зв'язку з цим, на сайті Офісу Президента України була

zareestrovana elektronna petitsiia №22/130110-ep z vymo-
goю скасувати наказ Міністерства оборони України від
11 жовтня 2021 року № 313 щодо військового обліку для
жінок. Всього за декілька днів вона набрала 27 тисяч
голосів [10]. Толерантною та соціально-обґрунтованою
виявилася позиція з цього питання командування Зброй-
ними Силами України, зокрема було повідомлено про
плани запровадити перехідну норму, що стосується зборів
військовозобов'язаних. До військових навчань жінок пла-
нували залучати «винятково за бажанням» [11]. Необхідно
підкреслити, що навіть оголошення воєнного стану не
змінює викладену позицію, що вказує на державницьке
гуманістичне розуміння в Україні значення ролі жінки
як матері, первинне призначення якої є материнство.
У цьому правильному, на нашу думку, напрямку відбу-
лися подальші зміни внесені до Переліку спеціальностей
та/або професій, споріднених з відповідними військово-
обліковими спеціальностями, після здобуття яких жінки
беруться на військовий облік військовозобов'язаних
та Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених
з відповідними військово-обліковими спеціальностями.
А саме: згідно з наказом Міністерства оборони України від
07.02.2022 р. № 35 «Про внесення змін до наказу Мініс-
терства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313»
було значно скорочено Перелік спеціальностей та/або про-
фесій, споріднених з відповідними військово-обліковими
спеціальностями, після здобуття яких жінки беруться на
військовий облік військовозобов'язаних. Згідно нової
редакції даного наказу, до професій, споріднених з від-
повідними військово-обліковими спеціальностями, відне-
сені: професіонали в галузі наук про життя та медичних
наук, професіонали в галузі медицини (крім медичних
сестер), професіонали в галузі лікувальної справи, профе-
сіонали в галузі стоматології, наукові співробітники (сто-
матологія), стоматологи, професіонали в галузі фармації,
провізори, професіонали в галузі медико-профілактичної
справи, наукові співробітники в галузі медико-профілак-
тичної справи, інші професіонали в галузі медицини (крім
сестринської справи та акушерства), допоміжний персо-
нал у галузі сучасної медицини, фізіотерапії, фармації
(крім медичних сестер), медичні асистенти, дантисти-
асистенти, фізіотерапевти та масажисти, фармацевти,
інші асистенти професіоналів в галузі сучасної медицини
(крім медичних сестер); професіонали в галузі патології,
токсикології, фармакології, фізіології та епідеміології,
патологи, токсикологи, фармакологи, фізіологи та епі-
деміологи, наукові співробітники (лікувальна справа),
лікарі, фахівці в галузі медико-профілактичної справи,
професійні медичні сестри та акушерки, професіонали
в галузі сестринської справи та акушерства, медичні
сестри та акушерки, гігієністи, окулісти та оптики,
медичні сестри та акушерки, що асистують професіо-
налам, помічники професіоналів-акушерів; оператори
медичного устаткування, робітники, що обслуговують
устаткування з виробництва фармацевтичних продуктів
та косметичних засобів, керівники підрозділів в охороні
здоров'я; професіонали в галузі ветеринарної меди-
цини, ветеринари, асистенти ветеринарів, допоміжний
персонал у галузі ветеринарії; менеджери (управителі)
на пошті та зв'язку, службовці, що зайняті на пошті
та подібними роботами; кухарі; перекладачі та усні пере-
кладачі. Базуючись на даному переліку, жінки, зайняті

у відповідних сферах діяльності, повинні були братися
на військовий облік з 01.10.2022 р. [12]. Тобто, фактично,
перелік обмежив коло професій для постановки на вій-
ськовий облік жінок сферами діяльності: медицина, вете-
ринарна медицина, спеціалісти у галузі зв'язку, кухарі,
перекладачі. Разом з тим, Комітет Верховної Ради Укра-
їни з питань національної безпеки, оборони та розвідки
підтримав ініціативи Міністерства оборони України
щодо реалізації військового обліку для жінок на добро-
вільних засадах. За нещодавно оприлюдненою інфор-
мацією, 06.09.2022 року Міністром оборони України
був підписаний наказ, яким відтермінуються строки
взяття жінок на військовий облік на рік – до 1 жовтня
2023 року [13]. На наш погляд, таке рішення є цілком
обґрунтованим і виваженим, адже, це, в свою чергу,
дозволить розробити сприятливий та ефективний право-
вий механізм взяття на військовий облік жінок, залуче-
них до робіт за тими спеціальностями, професіями, які
підпадають під військовий облік. При цьому, необхідно
підкреслити, що останні тенденції розвитку суспільства
і держави в умовах воєнного стану не лише не порушу-
ють принципи гендерної рівності щодо участі чоловіків
та жінок у захисті Батьківщини, а навпаки відбувається
величезне зростання сили патріотизму, що проявляється
в значній активізації добровільної участі жінок в обороні
України. На цей беззаперечний факт вказує навіть назва
свята, закріплена ще у 2021 році у ст. 73 КЗпП України –
14 жовтня – День захисників та захисниць України [14],
коли вшановують тих, хто не шкодує свого життя,
захищає нашу рідну Вітчизну.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, на підставі
аналізу окремих проблем правового регулювання особли-
востей військового обліку працівників в Україні, доцільно
констатувати:

1. Українська держава проходить зараз складний
шлях гартування у війні з агресором, виборюючи та від-
стоюючи свою незалежність, суверенітет та територіальну
цілісність. Складні реалії спонукають до дієвого онов-
лення законодавства України згідно вимог правового
режиму воєнного стану, зокрема щодо ефективного право-
вого регулювання військового обліку працівників.
2. Визначений в законодавстві України правовий
порядок здійснення військового обліку працівників потре-
бує доповнення в частині встановлення обов'язку фізич-
них осіб – роботодавців щодо здійснення персонального
обліку призовників і військовозобов'язаних.
3. З метою підтримання національної економіки в умо-
вах воєнного стану доречно внести зміни та доповнення
до законодавства України щодо розширення умов, за яких
військовозобов'язані, які працюють в органах державної
влади, інших державних органах, на підприємствах, в уста-
новах та організаціях, можуть отримати відстрочку від при-
зову під час мобілізації шляхом їх бронювання.
4. Обґрунтованими та такими, що відповідають запи-
там суспільства є напрямки реформування законодавства
в частині особливостей правового порядку військового
обліку жінок в Україні щодо скорочення переліку профе-
сій та/або спеціальностей споріднених з військово-облі-
ковими спеціальностями, після одержання яких жінки
беруться на військовий облік військовозобов'язаних
та ініціювання встановлення засад добровільності для
здійснення військового обліку жінок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Порядок організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних: Затверджений постановою Кабінету Міні-
стрів України від 7 грудня 2016 р. № 921. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/921-2016-п#Text> (дата звернення 14.06.2022р.)
2. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25.03.1992 р. №2232-XII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення 20.06.2022р.)
3. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними докумен-
тами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну: Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55. URL.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-п#Text> (дата звернення 27.06.2022 р.)

4. Щодо деяких питань ведення військового обліку працівників у роботодавця: Лист Генерального Штабу Збройних сил України від 27.09.2017 р. № 321/5989. URL. <http://document.vobu.ua/doc/14580> (дата звернення 29.07.2022 р.)
5. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення 04.07.2022 р.)
6. Деякі питання бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2022 р. №194. URL. <https://www.kmu.gov.ua/pras/deyaki-pitannya-bronyuvannya-vijskovozobov'язanih-v-umovah-pravovogo-rezhimu-voennogo-stanu-194> (дата звернення 08.07.2022 р.)
7. Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час: Законопроект № 7687 від 22.08.2022 р. URL. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1447624> (дата звернення 08.07.2022 р.)
8. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час». URL. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1447622> (дата звернення 10.08.2022 р.)
9. Про затвердження Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних та Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями: наказ Міністерства оборони України від 11.10.2021 р. № 313. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1566-21#Text> (дата звернення 16.08.2022 р.)
10. Петиція про скасування військового обліку для жінок набрала понад 27 тисяч голосів. URL. <https://suspihne.media/193136-peticia-pro-skasuvannya-vijskovogo-obliku-dla-zinok-nabrала-ponad-26-tisac-golosiv/> (дата звернення 30.08.2022 р.)
11. В Україні планують розробити порядок постановки на військовий облік, який дозволить зробити це дистанційно. Це стосується як жінок, так і чоловіків. URL. <https://suspihne.media/192900-dla-ukrainciv-rozroblaut-proceduru-postanovki-na-vijskovij-oblik-onlajn-golovnokomanduvac-zsu/> (дата звернення 05.09.2022 р.)
12. Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313: наказ Міністерства оборони України від 07.02.2022 р. № 35. URL. <https://document.vobu.ua/doc/10916> (дата звернення 05.09.2022 р.)
13. Резніков підписав наказ про відтермінування взяття жінок на військовий облік. URL. <https://www.slovoidilo.ua/2022/09/07/novyna/bezpeka/reznikov-pidpysav-nakaz-pro-vidterminuvannya-vzyattya-zinok-na-vijskovij-oblik> (дата звернення 06.09.2022 р.)
14. Кодекс законів про працю України: Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 06.09.2022 р.).